

Studier Kritiker och Notiser.

Literär Tidning.

N° 33.

Lördagen den 2 November

1844.

Norske Folkeeventyr samlede ved Asbjørnsen og Jørgen Moe. Første Deel. Christiania. Forlagt af Johan Dahl. 1843.

En sådan samling, som den vi här gå att anmäla och rekommendera till allmänhetens läsning, är ett arbete, som i högsta grad hedrar utgifvarne. Norden har en stor fond af poesi i sång och saga, och man kan icke för ofta derpå göra vår tids Norrmän, Danskar och Swenskar uppmärksamma. Ehuruwäl de flesta af de i Skandinavien gängse folksagor till innehållet äro en gemensam egendom för de trenne folken, så hära de likwäl en egen karakteristisk prägel allt efter som de förtälas i det ena landet eller det andra. Man har redan anmärkt en slik individualitet i folkvisorna. Den stora förtjensten hos utgifvarne af de Norske folkeeventyren är att låta denna nationellt Norska uppfattning af sagorna framträda på ett högst naivt och egendomligt sätt, alldeles så som man hör dem af folkets mun. Detta är ingen lätt uppgift. Ty man kan icke verkställa den genom att endast nedskrifwa sagorna efter datering. Man måste hafwa införlifwat sig i folkdiktens och folkets anda för att kunna wara berättigad att uppträda som deras tolk inför hwad man kallar ett bildadt publikum, som ofta, i parentes sagdt, icke på långt när har det sinne för poesi som folket har. I detta afseende är utgifwaren af folksagor en läkare för den förskämda smaken. Han giuter nytt och friskt blod in i nationens ådror. Den höga och storsinta enkelhet, den barnsliga humor, som är folksagan så egen, den uppfattas icke af någon halfbildad; den kännes omedwetet af natursonen och den begripes och återgifwes klart endast af den i högre och i sann mening bildade. På detta sätt hafwa de Norska utgifvarne skött sitt kall; de hafwa återwunnit å

sina landsmän en stor stätt af nationalpoesi, som äfwen för systonfolken är af högt värde.

Vi nämnde att folksagorna hos hwart och ett af de tre Nordiska folken hafwa en egendomlig karakter. Om wi ej mistaga oss så utmärker sig den Norska företrädeswis för en kraftig naturfrisk humor. Såsom exempel på denna humor och på det sätt på hwilken den af utgifvarne wärdas, wilja wi anföra sagan om

"Smeden, som de icke turde slippe ind i Helvede."

"Engang i de Dage, da vor Herre og St. Peter gif og vandrede paa Jorden, kom de til en Smed; han havde gjort den Kontrakt med Fanden, at han skulde höre ham til om syv Aar, imod at han i den Tid skulde være Mester over alle Mestere i Smedekunst; og den Kontrakt havde baade han og Fanden skrevet Navnet sit under. Derfor havde han ogsaa sat med store Bogstaver over Smededøren: "Her boer Mesteren over alle Mestere!" Da vor Herre kom gaaende og fik see det, gif han ind. "Hvem er du?" sagde han til Smeden. "Læs over Døren!" svarede Smeden; men kanske du icke kan læse Skrift, saa faaer du vente til der kommer En, som kan hjælpe dig." Før vor Herre fik svaret ham, kom der en Mand med en Hest, som han bad Smeden stoe for sig; "kunde jeg faae Lov at stoe den?" sagde vor Herre. "Du kan prøve," sagde Smeden? "galere kan du da icke faae gjort det, end jeg kan faae det rigtigt igjen." Vor Herre gif da ud og tog det ene Been af Hesten, lagde det i Smedeavlen og gjorde Skoen gloende; derpaa hvæsfede han Hager og Græv og neiede Sømmene, og saa satte han Benet heelt og holdent paa Hesten igjen; da han var færdig med det, tog han det andet Forbeen af og gjorde lige eens dermed, og da han ogsaa havde sat det paa igjen, tog han Bagbenene, først

det høire og saa det venstre, lagde dem i Avlen, gjorde Stoene gloende, hvæssede Hager og Græv og neide Sommene, og satte saa Stoene paa Hesten igjen. Imens stod Smeden og saa paa ham; "du er ikke saa daarlig Smed endda, du," sagde han. "Synes du det?" sagde vor Herre.

Lidt efter kom Smedens Moder bort til Smedien og bad ham komme hjem og spise til Middag; hun var meget gammel, fælt kroget i Ryggen og rynket i Ansigtet, og kunde med Nød og Neppe gaae. "Væg nu Mærke til, hvad du seer!" sagde vor Herre; han tog Konen, lagde hende i Smedieavlen og smedede en ung, deilig Jomfru af hende. "Jag siger, som jeg har sagt, jeg," sagde Smeden, "du er slet ikke nogen daarlig Smed; der staaer over Døren min: "Her boer Mesteren over alle Mestere, men endda siger jeg reentud: En lærer saalænge En lever!" og dermed gif han frem til Gaarden og spiste Middag.

Da han vel var kommen tilbage i Smedien igjen, kom der en Mand ridende, som vilde have skoet Hesten sin. "Det skal snart være gjort!" sagde Smeden, "jeg har nu netop lært en ny Maade at skoe paa; den er god at bruge, naar Dagen er kort;" og saa begyndte han at skjære og bryde saalænge, til han fik alle Hestebenene af; "for jeg ved ikke hvad det skal være til at gaae og pusle med eet og eet," sagde han; Benene lagde han da i Smedieavlen, saaledes som han havde seet vor Herre gjøre, lagde dygtig Kul til og lod Smeddrene drage raff i Bælgstangen; men saa gif det, som man kunde vente: Benene brændte op og Smeden maatte betale Hesten. Det syntes han ikke synderlig om, men da idetsamme en gammel Fatigkjærring kom gaaende forbi, tænkte han: lykkes ikke det ene, saa lykkes vel det Andet; han tog Kjærringen og lagde hende i Avlen, og alt hun græd og bad for Livet, saa hjalp det ikke; "Du skjønner ikke dit eget Bedste, saa gammel du er," sagde Smeden; "nu skal du blive til en ung Jomfru igjen i et Dieblif, og endda skal jeg ikke tage saameget som en Skilling for Smedningen." Det gif da ikke bedre med Kjærringen, Stakkel, end med Hestebenene." "Det var ilde gjort, det!" sagde vor Herre. "Na, der er vel ikke Mange, som spørge efter hende," svarede Smeden; "men det er Skam af Fanden; det er ikke mere end saa at han holder, hvad der staaer skrevet over Døren." — "Ifsald du nu kunde faae tre Duffer af mig," sagde vor Herre, "hvad vilde du saa ønske dig?" "Prøv mig," svarede Smeden, "saa tør du faae vide

det." Vor Herre gaf ham da de tre Duffer. "Saa vil jeg først og fremst ønske, at den jeg beder klyve op i det Pæretæ, som staaer der ude ved Smedievæggen, maa blive siddende der, til jeg selv beder ham komme ned igjen," sagde Smeden; "for det Andet vil jeg ønske at den, jeg beder sætte sig i Lænestolen, som staaer derinde i Verkstedet, maa blive siddende i den, til jeg selv beder ham staae op igjen; og endelig vil jeg ønske at den, jeg beder krybe ind i Staaltraadpungen, jeg har i Kommen min, maa blive derinde, til jeg selv giver ham Lov at krybe ud igjen." "Du ønskede som en daarlig Mand;" sagde St. Peder; "først og fremst burde du have ønsket dig Guds Naade og Bønskab." "Jeg turde ikke tage saa høit til, jeg," sagde Smeden. Derpaa sagde vor Herre og St. Peder Farvel og gif videre.

Det led mens det skred og da Tiden var omme, kom Fanden, saaledes som det stod i Kontrakten og skulde hente Smeden; "er du færdig nu?" sagde han og stak Næsen ind igjennem Smedjedøren. "Na, jeg skulde saa nødvendig slaaet Hoved paa den Spiger først," svarede Smeden; "kryb du imidlertid op i Pæretæet og pluk dig en Pære at gnave paa, du kan være baade tørstig og sulten efter Beien." Fanden takkede for godt Tilbud og krøb op i Træet. Ja, naar jeg nu betænker Alt vel" sagde Smeden, saa faaer jeg slet ikke slaaet Hoved paa dette Søm i de første fire Aar, for dette er Pokker til Jern saa haardt; ned kan du ikke komme i den Tid, men du faaer sidde og hvile dig saalænge." Fanden tiggede og bad saa tyndt som en Tofkilling at han maatte faae Lov at komme ned igjen, men det hjalp ikke: Tilfodst maatte han da love, at han ikke skulde komme igjen for de fire Aar, Smeden havde sagt, vare omme. "Ja, saa kan du komme ned igjen," sagde Smeden.

Da nu den Tid var forbi, kom Fanden atter, forat hente Smeden; "nu er du vel færdig, sagde han, "nu synes jeg du kan have slaaet Hoved paa Sømmet." "Ja Hoved har jeg sagtens faaet paa det," svarede Smeden, "men alligevel kom du et bitte lidet Gran for tidligt, for Døden har jeg endnu ikke hvæsset; saa haardt Jern har jeg heller aldrig smedet før. Medens jeg slaaer Døden paa Sømmet, kunde du sætte dig i Lænestolen min og hvile dig, for du er vel træt efter Beien, kan jeg tænke." "Tak, som byder!" sagde Fanden og satte sig i Lænestolen; men aldrig for var han kommen til Hvile, saa sagde Smeden igjen, at naar han betænkte Alt vel, kunde han slet ikke faae

hvæsjet Odde for om fire Aar. Fanden bad først vakkert om at slippe af Stolen, og siden blef han vred og begyndte at true; men Smeden undskyldte sig det bedste han kunde og sagde at det var Jernets Skyld, for det var saa Poffers haardt, og trøstede Fanden med at han sad godt og mageligt i Lænestolen og at han om fire Aar skulde slippe akkurat på Minuttet. Der var nu intet andet Raad, Fanden maatte love at han ikke skulde hente Smeden for de fire Aar vore omme; og saa sagde Smeden: "Ja, saa kan du reise dig igjen da," og Fanden afsted det forreste han kunde.

Om fire Aar kom Fanden atter for at hente Smeden; "nu er du sagtens færdig, veed jeg," sagde Fanden og stak Næsen ind gennem Smedjedøren. "Færdig og færdig!" svarede Smeden, "nu kan vi reise, naar du vil. Men du," sagde han videre, "der er een Ting, jeg har staaet her længe og tænkt, jeg vilde spørge dig om: er det sandt, hvad de fortælle, at Fanden kan gjøre sig saa liden han vil?" "Jagu er det sandt!" svarede Fanden. "Na, saa kunde du gjerne gjøre mig den Tjeneste at krybe ind i denne Staaltraadpungen og see efter om den er hel i Bunden," sagde Smeden; "jeg er saa bange jeg skal miste Rejsepengene mine." "Gjerne det!" sagde Fanden; han gjorde sig liden og krøb ind i Pungen. Men aldrig for var Fanden kommen ind, saa luffede Smeden Pungen igjen. "Jo, den er heel og tæt allesteds," sagde Fanden i Pungen. "Ja, det er brav nok, du siger det," svarede Smeden, "men det er bedre att være fore vaer, end efter snar; jeg vil ligesaagodt sveitse Ledene lidt, bare for Sikkerheds Skyld," og dermed lagde han Pungen i Aulen og gjorde den gloende. "Au! au: er du gal, veed du ikke at jeg er inde i Pungen da?" raabte Fanden. "Ja, jeg kan ikke hjælpe dig," sagde Smeden, "de sige for et gammelt Ord: "En faaer smede mens Jernet er varmt," og saa tog han Storflæggen, lagde Pungen paa Ambolten og slog løs paa den, alt hvad han aarfedde. "Au, au, au!" skreg Fanden i Pungen. "Nære Bene! lad mig bare slippe ud, skal jeg aldrig komme igjen mere." "Na ja, nu troer jeg nok Ledene ere taalelig sveitsede," sagde Smeden, "saa kan du komme ud igjen da!" Dermed luffede han Pungen op, og Fanden afsted saa fort, at han ikke turde see sig tilbage engang.

Men om nogen Tid faldt det Smeden ind, at han nok havde handlet galt, da han gjorde sig Uvenner med Fanden; "for skulde jeg ikke komme ind i Gudsrige," tænkte han, "turde det være Fare for at jeg kan bli-

ve huusvild, siden jeg har lagt mig ud med ham, som raader over Helvede." Han meente da, det var bedst at forsøge at komme ind, enten i Helvede eller i Himmerige ligesaagodt først som sidst, forat han kunde vide, hvordan han havde det, og derfor tog han Slæggen sin paa Næffen og gav sig paa Veien. Da han nu havde gaaet et godt Stykke, kom han til Korsvejen, hvor Veien til Himmerige deler sig fra den, som gaaer til Helvede: der naaede han igjen en Skræddersvend, som piltede afsted med Persejernet i Haanden. "God Dag!" sagde Smeden, "hvor skal du hen?" "Til Himmerige, om jeg kunde komme ind der," svarede Skrædderen; "end du?" "Na, vi faae nok ikke Følge vi da," svarede Smeden, "jeg har nu tænkt at prøve i Helvede først jeg, for jeg har lidt Kjendskab til Fanden fra før." Derpaa sagde de Farvel og gif hver sin Bei; men Smeden var en stærk, kraftig Mand og gif langt fortere end Skrædderen, og saa varede det ikke længe, før han stod for Porten i Helvede. Han lod Bagten melde sig og sige, at der var En udenfor, som gjerne vilde tale et Ord med Fanden. "Gaa ud og spørg, hvad det er for En?" sagde Fanden til Bagten, og det gjorde den. "Hils Fanden og sig, at det er Smeden, som havde den Pung, han veed nok," svarede denne, "og bed ham saa vakkert, at jeg maa slippe ind strax, for først saa har jeg smeddet idag lige til Middag og siden har jeg gaaet lang Bei." Da Fanden fik den Bækked, befalede han Bagten at læse til alle ni Laasene paa Porten i Helvede; "og sæt endda et Hængelaas paa til," sagde Fanden, "for kommer han ind, gjør han Urede i hele Helvede!" "Der er ingen Bjergning at faae her da," sade Smeden ved sig selv, da han fornam at de stængte Porten bedre til; "saa faaer jeg vel prøve i Himmerige;" og dermed gjorde han omkring og gif tilbage til han naaede Korsveien igjen; der tog han den Bei, Skrædderen havde gaaet. Da han nu var fundt for den lange Bei han havde gaaet frem og tilbage til ingen Nytte, skridtede han paa alt hvad han aarfedde, og naaede Himmeriges Port med det samme, St. Peder gløttede lidt paa den, saa meget at den tynde Skræddersvend kunde slippe ind. Smeden var endda en sex, syv Skridt fra Porten; her er det nok bedst at skynde sig, tænkte han, greb Slæggen og kastede i Dørgløtten, med det samme Skrædderen smat ind; men kom han ikke ind gennem den Aabning, ved jeg ikke hvor han er bleven af.

Öfversättning af Shakspeare.

Det felas ännu Sverige en komplett öfversättning af alla Shakspeares dramatiska arbeten: en sådan är för det närvarande under arbete och redan mer än en tredjedel af hela den Shakspeariske coder färdig till tryckning. Såsom prof wilja wi då och då meddela ett stycke och börja med *Midsommaruattsbrömmen*.

Första Akten.

Scene I.

Athen. Ett rum i Thesei palats.

Theseus, Hippolyta, Philostrat och suite uppträda.

Theseus.

Snart kommer, skönaste Hippolyta,
Vår bröllofstimme; fyra glada dagar
En nytänd måna bringar oss; men ack,
Hur trögt försvinner ej den gamla månan!
Den stäffar mitt begär, en stjuftmor lik,
Som tär i ewighet på stjuftsons räntor.

Hippolyta.

Snart byta fyra dar i natters djup;
Snart drömma fyra nätter tiden bort;
Och då skall månan, som en silfverbåge,
Nyspänd på himlen, skåda ned uppå
Vår bröllopsnatt.

Theseus.

Gå, Philostrat, och kalla
All ungdom i Athen till lustbarheter;
Wäck munterhetens qwida ande opp,
Och wisa swärmod bort till dyster liffärd:
Den bleke gästen passas ej vår ståt.

(Philostrat går.)

Hippolyta! jag friade till dig
Med swärd i hand och wann med wäld din kärlek;
Nu gör jag bröllop i en annan ton,
Med prakt och ståt, triumph och gästabud.

Egeus, Hermia, Lysander och Demetrius inträda.

Egeus.

Hell dig, o *Theseus*, vår store hertig!

Theseus.

Tack *Egeus*: hwad nytt har du att säga?

Egeus.

Jag kommer, full af harm, att föra klagan
Emot mitt barn, min dotter *Hermia*. —

Kom fram *Demetrius*. — Min äble Hertig,
Att denne man jag lofwat bort min dotter. —
Kom fram *Lysander*; och, min dyre prins,
Den här bedärat har min dotters hjerta:
Du der, *Lysander*, werser smög till henne
Och bytte kärlekfänker med mitt barn:
Du sjöng i männken under hennes fönster,
Med hycklarstämma, hycklad kärleks wisor,
Och stal dig in hennes phantasi
Med ringar af ditt hår, med bjefs och grannlåt,
Buketter och konfekt och annan strunt,
Som frestar hårdt en oerfaren ungdom.
Så stal med falskhet du min dotters hjerta,
Och bytte bort den lydnad hon mig skyller
I trottsig enwighet: — Min dyre prins,
Om hon nu ej inför ers höga Nåde
Ger åt *Demetrius* sitt ja, så will,
I kraft af gammal häfd uti Athen,
Jag sjelf förfoga öfwer hennes öde:
Och will hon icke höra honom till,
Så är hon dödens; ty så bjuder lagen,
I slika fall, oestergifweligt.

Theseus.

Nå *Hermia*! war klof min wackra siska:
Du bör uti din fader se en Gud;
Han har din skönhet bildat och mot-honom
Du endast är en prägel uti war,
Som han har stämplat; i hans makt det står
Att ssona bilden eller plåna ut den.
Demetrius är ju en hyggelig karl.

Hermia.

Så är *Lysander* och.

Theseus.

Ja, i sig sjelf.
Men nu, då han din fader ej behagar,
Så måste du mer tycka om den andre.

Hermia.

O! att min far med mina ögon såge.

Theseus.

Ditt tycke måste efter hans sig rätta.

Hermia.

Ers Höghet, jag beswär Er, tillgif mig.
Jag wet ej af hwad kraft jag djerfhet fått,
Ej heller hur min blygsamhet det anstår,
Att inför er förswara mina tankar:
Men jag beswär Ers Nåd att säga mig

Hwad wärst kan hända mig, i fall jag wägrar
Att med Demetrius förena mig.

Theseus.

Antingen lida döden eller och
Affwärja dig för ewigt mäners sällskap.
Hör nu ditt hjertas röst, mitt wackra barn;
Betänk din ungdom, pröfwa wäl ditt blod,
Och säg, ifall din faders wal du affsär,
Om du kan härda ut i nunnebrägt,
För ewigt spärrad in i dunkelt kloster,
För all din lifstid en ofrugtsam syster,
Matt sjungande till kylig måna hymner.
O trefallt säll den som sitt blod så späder
Och går en jungfrupilgrim genom lifwet;
Dock är en plockad ros mer jordiskt säll,
Än den, som wisnar på sitt jungfrutörne,
Gror, lefwer, dör, i helgonensamhet.

Hermia.

Så will jag gro, så lefwa och så dö,
Förr än jag ger mitt jungfruliga sribref
I wäld åt den, hwars tunga of min själ
Ej willigt byllar som sin herrskare.

Theseus.

Tag dig betänketid till nästa ny,
Den dag som för min älskade och mig
Besegla skall det ewiga förbundet:
På denna dag bered dig till att dö
För din olydnad mot din faders wilja,
Så wida du Demetrius ej ättar,
Dö, eller gifwa wid Dianas altar
För ewigt ensamhets och kyskhets löfte.

Demetrius.

Lyd, hulda Hermia; Lysander, uppgif
Ditt tomma anspråk på min starka rätt.

Lysander.

Demetrius, du har ju fadrens kärlek,
Låt mig få hennes; gift dig du med honom.

Egeus.

Rätt sagdt, du smådare; han har min kärlek;
Hwad mitt är skall min kärlek honom gifwa,
Och hon är min, och all min rätt till henne
Affsär jag till Demetrius.

Lysander.

Min prins!
Till härkomst är jag lika god som han,
Och lika rik, fast rikare i kärlek;

Min lycka står i allo lika herrligt
Om icke högre än Demetrii.
Och, hwad som gäller mer än detta allt,
Jag älskad är af sköna Hermia.
Hwi skulle icke jag stå på min rätt?
Demetrius, jag swär det wid hans hufwud,
Till Hedars dotter Helena har gilsat
Och wunnit hennes själ; hon, arma flicka,
Nu swärmar, swärmar i afguderi
För denne flygtige trolöse mannen.

Theseus.

Jag tillstår att jag och hört samma rykte,
Och tänkt att derom tala med Demetrius;
Men, öfwerhopad sjelf utaf bestyr,
Jag glömdet bort det. Kom Demetrius,
Kom Egeus, I stolen följa mig,
Jag enskildt will med eder pläga råd. —
Du, sköna Hermia, glöm ej att lämpa
Efter din faders wilja dina nycker;
Ty annars döms du utaf lagarna,
Dem wi i ingen mätto kunna ändra,
Till döden eller till ett nunnelöfte. —
Kom min Hippolyta; kom älskade!
Demetrius och Egeus, följten med;
Jag uppdrag har för Er angående
Mitt bröllopp samt åtskilligt till att säga,
Som på det närmaste er sjelfwa rör.

Egeus.

Pligtskyldigt och med fröjd wi följa Er.
(Theseus, Hippolyta, Egeus, Demetrius och suiten gå.)

Lysander.

Min älskade, hwi är din kind så blek?
Hur kunna rosor der så hastigt wisna?

Hermia.

Kanske i brist på regn; ack, nog jag kunde
Med mina ögons skurar wattna dem.

Lysander.

We mig! så widt jag nänsin läst i böcker,
Och nänsin hört af saga och historia,
Kann aldrig trogen kärleks bölsa lugnt;
Ty än det war en olifhet i börd; —

Hermia.

O we! den höge kopplas wid den låge!

Lysander.

Än wille icke äldern riktigt passa;

Hermia.

O qual! när gammal gifter sig med ung.

Lysander.

Än allt berodde uppå fränders bifall.

Hermia.

O helswete,
Att wälja älskare med andras ögon!

Lysander.

Och, om det än war sympathy i walet,
Som frig och död och sjukdom stormandes,
Och kärleks fröjd swann hän lifsom ett ljud,
Tunn som en flugga, flygtig som en dröm,
Snabb, som i folswart natt en blix,
Som, i en blink, utvecklar jord och himmel,
Och förr än menskan hinner säga — Se!
Så är den slukad utaf mörkrets käftar;
Så grumlas bort hwad klart är här i werlden.

Hermia.

Om trogen kärlek då skall städse lida,
Så står det som en lag i ödets bok:
Låt därför oss i tålmod förbida,
Emedan dagligt qual hör kärlek till,
Så wist som tårar, suckar, drömmar, böner,
Jemt gå den arma lidelsen i spåren.

Lysander.

Ett godt beslut; men hör mig, Hermia;
Jag har en gammal faster som är enka:
Hon är förmögen och har inga barn;
Sju mil ifrån Athen är hennes boning,
Och hon mig älskar som sin egen son.
Der, hulda Hermia, jag ättar dig;
Till denna ort ej kunna hårda lagar
Förfölja oss: om du nu älskar mig,
Smyg från din Faders hem i morgon natt,
Och, uti skogen, knappt en mil från staden,
Der jag en gång med Helena dig mötte,
En morgon arla uti festlig Maj,
Der will jag wänta dig.

Hermia.

O min Lysander!

Jag swär dig wid Cupidos bästa bäge,
Och wid hans bästa pil med gyldne udden;
Wid kärleksduswornas menlösa tro,
Wid allt, som knyter själ wid själ i ro;
Och wid den eld, som brände Dido opp,
När falsk Aeneas bort på hafwet lopp;
Wid alla eder männer nånsin swurit,
Fler än en quinna nånsin tårar gjutit,

Jag swär, att på den plats du anwist mig
Jag troget skall i morgon möta dig.

Lysander.

Håll ord min kärlek! Helena der kommer.

Helena kommer.

Hermia.

Hell sköna Helena! hwarthän min wän?

Helena.

Skön du mig kallar; tag ditt skön igen.
Demetrius dig älskar, sälla sköna;
Din blick hans stjerna är, han ej kan röna
En melodi så ljuf som den som far,
Med balsamdoft, från dina läppars par,
Mer rik på klang än lärkan i sin sommar,
När hwetet grönskar och när hagtorn blommar.
En sjukdom smittar: o! om så det wore
Med ditt behag, jag dig i famnen fore;
Min blick af din då skulle smittad bli,
Min tunga af din tungas melodi.
War werlden min, jag skänkte den åt dig,
Och blott behöll Demetrius för mig.
O! lär mig hur du blickar och hwad makt
Har så Demetrius i bojer lagt.

Hermia.

När strängt jag blickar tjuvar han beskmer.

Helena.

O! att jag tjusa kunde då jag ler.

Hermia.

Jag bannar honom; han är kär ändå.

Helena.

O kunde mina böner verka så!

Hermia.

Ju mer jag hatar, mer han följer mig.

Helena.

Ju mer jag älskar, mer han hatar mig.

Hermia.

Det ej mitt fel är att han yrar så.

Helena.

Din skönhets blott; låt mig det felet få!

Hermia.

War lugn; han skall mitt anlet mer ej skåda,
Jag och Lysander flygta hädan båda;
Athen, förr än jag min Lysander såg,
Ett paradís för mina ögon låg;
Men bör man de behag wäl afta stort,
Som till ett helswete en himmel gjort!

Lysander.

Må dig wår plan nu blifwa uppenbar;
Når Phoebes kind, så skär och silfwerklar,
Härnäst sig speglar uti daggen serla,
Der hwarje grässtrå bär en fuktig perla,
Och kärlek hölls i dimmans slöja wäl,
Ett lyckligt par sig ur Athen då stäl.

Hermia.

Och i den skog der ofta du och jag,
Uppå violers bädd, med ljust behag,
Uttömde wåra hjertan för hwarandra,
Dit skall jag nu med min Lysander wandra.
Wi wände bort ifrån Athen wår blick
Till nya wänner, nya ödens skick;
Farwål min syster; bed för oss en bön
Och winn Demetrius till älskogslön. —
Håll ord, Lysander! nästa midnatt först
Ett kärligt öga släcka får sin törst.

(Hermia af.)

Lysander.

Ja Hermia! nu Helena farwål!
Som han dig wunnit, winn din älsklings själ!
(Lysander af.)

Helena.

Hur nyckfullt lyckan delat mellan twenne;
Fullt ut så stön man anser mig som henne,
Dock rör det ej Demetrius: hwad mer!
Han will ej se hwad hela werlden ser.
Han tjugad är af Hermia och swärmar,
Och jag, af honom tjugad, honom härmar.
Hwad lågt och armt och utan wärde är,
Snart kärlek både form och glans bestär.
Ty kärlek ser med sina känslors swindel;
Cupido bär för sina ögon bindel,
Och flaxar utan wett i någonting,
Blind och bewingad öfwerallt ikring.
Och därför kallas kärleken ett barn;
Med wal och qual den går i swefets garn.
Som yra postkar spela falskt på lek,
Så posten kärlek sinnar jemt på swef;
Ty förrn Demetrius blef Hermias slaf
Så tätt som hagel han mig trohet gaf,
Men Hermias strålblick smälte genast neder
De många hagelskurarna af eder.
Ej will jag Hermias flytt för honom dölsa;
Han skall i skogen hennes fjät förfölja.
För detta ärende, som jag nu går,
En dyrköpt tack jag till belöning får:

Dock blir min mödas rifa lön att se
Min älskling dit och dådan sig bege.

(Fortsättes.)

Akademiska Underrättelser:

Sistlidne Tördag förswarade Adjunkten i Historien Mag. **Abraham Cronholm**, såsom sökande till en Teologisk Adjunktur wid Universitetet, sitt utgifna specimen: *De varia societatum medii ævi monasticarum indole* (185 sid. 8:o). Sisl. Onsdag förswarade Theol. Docenten Mag. **Gbbe Gustaf Bring**, också sökande till nämnda plats, sin profashandling: *Determinatio statuum spiritualium, qui in epistola Pauli ad Romanos, cap. VII: 9—25, commemorantur* (68 sid. 8:o).

— Äfwenledes har sisl. Onsdag ene sökanden till den lediga Professionen i Kirurgi och Barnförlofningskonst, Stadsläkaren i Carlshamn, **Doct. Joh. Aug. Viktorius** ventilerat: *Dissertatio medico-chirurgica de methodis in ossium fracturis recentiori tempore adhibitibus atque præcipue de apparatu permanente amy-laceo* (110 sid. 8:o).

Notiser:

Literärt skälmsycke. Ett lustigt spektakel har nyligen i Paris driftwits med ett nytt arbete: "*Histoire de la ville de Lyon*;" det samma skulle hafwa fullkomligt legitimistisk hållning och författaren hade hos legitimisterna samlat subskriptioner till ett belopp af 15000 francs. Då han nu lemnade manuskriptet till förläggaren Curma, fann denne deri så dålig fransyska och typlisering att han lemnade det åt en af sina bearbetare för att afhjelpa dessa brister. Men denne war tillfälligtwis en insbiten republikaner; han omarbetar hela werket i sitt partis anda, höjer Collet d'Herbois till skyarne, smädar Bourbonerna, adeln, clerus och emigranterna, och boken blir så tryckt. Man tänke sig de legitimistiska subskribenternas långa ansigten: jemrande sig ropade de: "*Nous sommes floués!*"

De italienska naturforskarnes och idkarnes af de fysikaliska wetenskaperna möte, som nu på sjetta året, efter mönstret af Tyfarnes, ärligen förekommit och efter hwarandra haft till samlingsplatser Pisa, Turin, Florens, Padua, Lucca, ägde för innewarande år rum i Mailand. Öfwer 600 lärde hade redan infunnit sig den 13 Sept. då sammankomsten öppnades af Presidenten, Grefwe Borromeo med ett tal i palatset Brera, som, redan af gammalt ryktbart såsom ett säte för literatur och konst, blifwit utsett till lokal för de allmänna sessionerna. De olika sektionerna omfattade Teknologi och Agrikultur, Fysik och Ma-

tematik, kemi, medicin, kirurgi, zoologi, botanik och geologi; presidenter woro Colonella di Sambuy fr. Piemont, Professor Orioli fr. Corsu, Laddet, Pucinotti, Jurst Carlo Bonaparte, Pasini, Moris. Utom dessa nämnas såsom de berömdaste af de tillstådeswarande, bland fysiker och matematiker: Plassa, Bordon, Viola, Mossotti, Amici; bland naturkunnige: Balsamo, Gene, Bassi, Villa, Paveto, de Filippi, Colegno, Sismonda, Porro; bland medici och kemister: de Renzi, Paniza, Giromini; och bland fremlingar: Baron v. Buch, Charpentier, Mour, Northampton, President för Kongl. Akademi i London, v. Hammer, Brequigny, Christie, Solland; derjemte många namn af god klang ur den agrariska och teknologiska sektionen. — Under general-sessionen d. 16 Sept. gick det särdeles lifligt till. Det war frågan om att bestämma i hvilken stad den åttonde kongressen (1846) skulle hållas. Såsom bekant skall enligt förra mörets beslut den sjunde (1845) sammanträda i Florens. Twenne nästan lika starka partier rådde häröfver i strid med hvarandra. Det ena åstundade, att man skulle lemna företrädet åt adriatiska hafwets fornda beherrskarinna och föreslog Benedig. Det andra partiet, med Jursten af Canino i spetsen, anmärkte att, sedan lombardisk-venetianska konungariket redan två gånger blifwit waldt till den lärda kongressens stådeplats, borde konungariket Sardinien icke längre förbigås. Efter en längre diskussion föll walet på Genua under wilkor, att derpå följande kongress skulle hållas i Benedig.

Parallel emellan Napoleon och Fichte*). Båda kunna endast jemföras med hvarandra i yttre habitus och i wiljans styrka. Napoleons wiljekraft war titaniskt fruktanswärd, ty den war werldsherrmande. Detta är också orsaken, hwarföre hela werlden måste uppstå emot honom. Armeer hade ingenting förmått — han, den kampöfwade, hade sönderpultrat dem, endast folken förmådde det — derföre fallar man med rätta Leipziger slagningen för folkslagningen (die Völkerschlacht). Hvilken wilja, som wisste att göra sig till werldens mest bildade nations wilja: Napoleon; men också hvilken wilja, som utan all fysisk makt, endast hänwisad till sig sjelf, hade kraft och mod att ställa sig emot denna ofantliga wilja, på hvars wink hundratusen gingo i drabbningarna: Johan Gottlob Fichte. Napoleon wisade folket hwad han wille, och derföre blef han folkets hielte. Konsul, Kessare kunde han endast derigenom blifwa, att han såsom subjekt war desamma som folkets objektiva wilja. Nationen, armeen eller Napoleon wille ej erkänna någon annan nation än den fransyska, hvilken skulle wara sjelf herrskande. Derföre angrep Napoleon med sin starka wiljekraft allt och war en fiende till allt, som wille herrska bredwid honom. Han slog folken så länge, tills de waktade till sjelfständiga, mot hvars werklighet och individualitet derpå hans ide om werldsherrawälde gick sönder.

Doch dertill har Fichte mycket bidragit. Emot swärdets och slagningarnes man uppträdde tänkandets, wiljans wisshets och autonomies man, som ej hade något annat än ordet, hvilket Napoleon ej aftade. Napoleon, en fiende till alla ideella wettenskaper, ansåg filosofien för en onyttig chimär. Men genom Fichte blef filosofien tyf, såsom den tyfsta andens högsta produkt wände den sig i wissheten om sin oändliga sjelfbestämelse och wiljans autonomi emot werldsherrmanden. Der intet

substantiellt intresse, intet allmänt tänkesätt är, der blifwer blott intresset för det enskilda, just det egoistiska. Detta giflar Fichte hwar han träffar det, på allt möjligt sätt. Människan skall hafwa ett intresse för det allmänna, ty det allmänna andiga band, hvilket sammanhåller alla och förenar dem till medlemmar af ett andigt lif, är staten. Att framkalla detta tänkesätt är Fichtes hela sträfwanade, för det lefde och kämpade han. Han, den wiljestarka mannen, uppstafade först de bildade i Berlin ur sömnen. Hans ord gingo till hjertan och tände dem, frihetens känsla waktade och började att flamma, den blef en drifkraft till fäderneslandets befriande, en den politiska frihetens och sjelfständighetens pathos. Wiljans autonomi blef till folkständiga och upphof sig till en makt emot fiender. Ty många, hvilka sedermera så energiskt medwertade i befrielsestridet, hade hos Fichte hört hans "tal till tyfsta nationen." Deras hänryckning meddelade sig åt folket, fäderneslandskärlekens känsla, denna skönaste böjelse för hvilken menstliga hjertan tan slä, blef snart allmän. Tidens egoism, redan bruten genom Napoleons grandiosa sjelfskärlek tillintetgjordes alldeles. Emot honom, århundradets förste hielte, uppträdde i den af honom befallta hufwudstaden drifligt Fichte, en fringirrande, såsom arheist från Jena förjagad tänkare, en simpel filosof, icke inngående i mörkret, utan öppet i det fria talet. Dertill hör mod, dertill hör en icke mindre stark wilja än werldsherrmanden Napoleon hade.

Det är märkwärdigt, att Napoleon och Fichte också i det yttre hade likhet med hvarandra. Båda woro små till wårten, men undersåtliga, täta och kraftiga. Napoleons utseende är allmänt bekant: sköna, ädla men stränga drag, det marmorglatta anletet, lysande, blitrande ögon och dyfver panna. Hufwudet har utomordentligt mycken likhet med Liberius på gamla romerska mynt. Wanligtvis gick han med armarna forslagde på ryggen, stilla sluten inom sig, funderande, icke utwilande från arbetet, conciperande tankar, hvilka snart derefter blefwo handlingar. Så war också Fichte en fortwert, tät man, med starka, befallande drag; också hans språk hade en genomträngande skarphet, Begge woro män af handling, hwar på sitt wis; begge ända till öfwermått wiljestarka, dock selades dem icke heler Gemüth, när wiljan ej dermed råkade i kollisjon; annars betwang denna allt annat, då de företrädeswis woro praktiska naturer. (Bl. f. l. U.)

Enligt bref från St. Petersburg har Kessaren efter Ministerns för allmänna undervisningen förslag gifwit befallning att på statens bekostnad sticka ett antal unga män till Tyskland, Schweiz, Italien, Frankrike och England, för att der förbereda sig till läroembeten wid de inhemska universiteterna. Deri ill stola icke allenast personer af talang utan ännu mera af tillförlitligt, politiskt tänkesätt och fast karakter utwälas, på det de må oförderwade återwända till hemmet. Detta tillgörande har till ändamål att så småningom rensa de tyfsta Universiteterna från utländska Professorer, hvilka äfwen med det ofklanderligaste tänkesätt dock medförde fremmande elementer och aldrig fullkomligt wille böja sig under den tyfsta censuren och det militäriska reglementet. Långe sedan hade man i St. Petersburg betraktat infallandet af fremmande lärde såsom ett nödwändigt ondt och derföre endast i de mest iwingande fall bekwämt sig dertill; deraf luctorna i de steska Universiteternas föreläsning-programmer. Den här omnämnda nya utwäg må tillfredsställa de egentliga Rysarnes behof — men att beklaga är den tyfsta ungdomen i Sibirij-provinserna, hvilken på detta sätt icke allenast aflägsnas från den germaniska bildningen, utan äfwen mer och mer införliswas med Ruskisismen.

(S. C.)

Nr. 34 af denna Tidning, utgifwes Lördagen d. 16 November.

Lund, tryckt uti Berlingska Boktryckeriet, 1844.

*) Efter Hinrichs' "Politische Vorlesungen."

